

Natuurbegraven in Twente: waarom zou je daar voor kiezen? (Dat zit zo)

Een nieuwe begraafplaats in het bos bij De Lutte, de terugkeer van grafheuvels in Oldenzaal en een stormloop op graven in de Twentse natuur. Natuurbegraven is in. Maar waarom zou je daarvoor kiezen? Is een natuurgraf zo anders dan een gewoon graf?

Het aantal natuurbegrafenissen blijft de laatste jaren maar stijgen. Branchevereniging Natuurbegraafplaatsen Nederland (BRANA) rekende uit dat de hoeveelheid uitvaarten in de natuur in de afgelopen vijftien jaar meer dan vertienvoudigde.

In 2013 was het nog een bescheiden fenomeen met ongeveer 250 begrafenissen. In 2024 waren dat er al meer dan 3500. Dat aantal ligt waarschijnlijk nog een stuk hoger, omdat niet elke natuurbegraafplaats in Nederland bij deze organisatie is aangesloten.

Wat is natuurbegraven?

Zoals de naam al doet vermoeden, liggen de meeste natuurbegraafplaatsen midden in de natuur. In bos- of heidegebied bijvoorbeeld.

Begraven betekent hier meestal eeuwige grafrust. „Simpel gezegd koop je één keer je graf en je bent van alle rompslomp af”, zegt Pedro Swier van Vredenhof Uitvaartverzorging. „Nabestaanden hoeven hier dus niet na tien, twintig of dertig jaar de grafrechten te vernieuwen, om ruiming te voorkomen. Als je hier eenmaal ligt, dan blijf je daar.”

Natuurbegraven in Twente

In Twentse gemeenten vinden we op dit moment drie grotere natuurbegraafplaatsen die in bedrijf zijn. De Twentsche Grafheuvels in Oldenzaal, Christinalust in Enschede en Het Wienerveeld in Bentelo. Daar komt binnenkort Op Aust in De Lutte bij. Buiten die locaties zijn er enkele natuurgedeeltes naast reguliere begraafplaatsen. Zoals in Nijverdal en Haaksbergen.

„Dat is wel iets anders dan een echte natuurbegraafplaats”, benadrukt Winfred Peters van Natuurbegraven Nederland, waaronder Christinalust in Enschede valt. „Dit zijn vaak aangelegde stukken, waar ze wel dezelfde regels hanteren, maar die geen onderdeel zijn van bestaande natuurgebieden.”

De regels

De regels. Daarin zit het grootste verschil in vergelijking met gewone begraafplaatsen. De voorschriften op een natuurbegraafplaats zijn namelijk een stuk strenger.

„Je moet niet kunnen zien dat het om een begraafplaats gaat. We leggen deze begraafplaatsen juist aan om de natuur te behouden”, zegt Peters. „Dus staan we geen grafzerken of andere stenen monumentjes toe. Hooguit een schijf van een boom met inscriptie, omdat die na verloop van tijd verdwijnt.”

Daarmee houdt het op. „Ook bossen bloemen halen we meestal weg, omdat de bloemen vaak niet van de locatie komen en vol zitten met pesticiden.”

Geen synthetische kleding

Ook alles wat de grond in gaat, moet biologisch afbreekbaar zijn. „Van de kist tot de voering en de kleding van de overledene”, zegt Peters. Dat gaat tot in de details. Synthetische kleding is niet toegestaan. Die

regel geldt officieel eveneens voor normale dodenakkers, maar uit navraag blijkt dat er wel eens een panty, trainingspak of maatpak mee de kist ingaat.

„Dat is vooral aan de uitvaartondernemers om dat duidelijk te maken aan nabestaanden”, zegt beheerder Bennie Galgenbeld van de katholieke begraafplaats in Nijverdal. „Ik kan moeilijk de kist openen, als ze hier komen, om dat te controleren.”

Panty vol weefsel

Synthetische kleding vergaat niet alleen heel langzaam, maar zorgt er ook voor dat het lichaam minder snel ontbindt. En dat leidt wel eens tot nare vondsten bij een ruiming.

„Ik hoor regelmatig dat er nagenoeg gave pantykousen naar boven komen en dat die nog vol zitten met onverteerd weefsel”, zegt Vredehof-voorman Swier.

Beheerder Galgenbeld kan dat beamen. „Vroeger werd daar nog wat minder streng mee omgegaan dan tegenwoordig. Ik kan me herinneren dat we het graf van een meneer ruimden en dat we een intact maatpak vonden. Het hoofd, de handen en de voeten waren weg. Maar in het maatpak zat alles nog. Dat is geen prettige vondst.”

Of een graf twintig of vijftig jaar oud is, maakt niet eens veel verschil, zegt de beheerder. „Dat denk ik niet. Dit vergaat echt heel langzaam.”

Speciale kisten

Om te voorkomen dat er in natuurgebieden zulke stoffen in de grond terechtkomen, zijn de voorschriften streng. „Voor kisten geldt hetzelfde”, geeft Peters aan. „Gelakte kisten mogen bijvoorbeeld niet.”

Alternatieven zijn er voldoende, meent hij. Er bestaan bijvoorbeeld speciale coonkisten, die zijn gemaakt van een speciale schimmel. Die vergaan niet alleen sneller, maar zijn ook niet belastend voor het milieu.

„Lijkwades en manden zien we eveneens steeds meer.”

Veel discussies leveren die beperkingen niet op. „De meeste mensen die voor natuurbegraven kiezen, zijn er ruim voor hun dood al heel erg mee bezig. Ze kiezen zeer bewust voor zo’n locatie en de bijbehorende eisen.” Waardoor ze vaak al hebben nagedacht over de manier waarop ze begraven worden.

Zijn er ook nadelen?

Dat klinkt allemaal mooi. Maar zijn er ook nadelen aan natuurbegraven? Er zijn ook critici. Die vrezen bijvoorbeeld voor de gevolgen voor het grondwater in de directe omgeving. Anderen zien niet iets in het definitieve karakter van de natuurbegraafplaats. Zodra er iemand begraven ligt, mag je namelijk niets meer doen met dat stukje grond.

Maar dat grondwater?

Het grondwater is volgens voorstanders dan ook geen probleem. „Daar houden we uiteraard rekening mee. Er moet altijd een minimale afstand tussen de kist en het hoogst gemeten grondwaterpunt zitten. Daar houden we strak aan vast. Bij een gewone begraafplaats is dat overigens niet anders.”

Blijft dit populair?

De populariteit van natuurbegraven lijkt in elk geval niet tijdelijk te zijn. Hoewel ook deze vorm van begraven het aflegt tegen crematie, zeggen beheerders van natuurbegraafplaatsen dat de reserveringen blijven binnenstromen.

„Bij ons gaat het heel hard. We hebben in een jaar tijd al 25 uitvaarten gehad”, zegt Remi Nieuwenhuis van de Oldenzaalse natuurbegraafplaats. „Ondertussen gaan de reserveringen voor een plekje ook door.”